

Vergaderjaar 2020–2021

25 424

Geestelijke gezondheidszorg

Nr. 580

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID EN VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 december 2020

Tijdens het Nota overleg Politie van 15 oktober jl. (Kamerstuk 29 628, nr. 987) is toegezegd om de Tweede Kamer per brief te informeren over de pilot die loopt op het gebied van street-triage in het kader van een goede aanpak voor mensen met verward gedrag. Middels deze brief wordt aan deze toezegging voldaan. Ook wordt hiermee invulling gegeven aan de aangenomen motie ingediend door het lid Yesilgöz-Zegerius (VVD), die vraagt te bevorderen dat er (aangepaste) pilots komen met straat-triageteams (Kamerstuk 29 628, nr. 978). Tevens informeren wij u met deze brief breder over onze visie op de inzet van ggz-triagisten bij meldingen van verward gedrag op de meldkamer. Dit naar aanleiding van de toezegging daarover aan de heer Van den Berge (GroenLinks) in het WGO (Kamerstuk 35 065, nr.15) over de Wijzigingswet meldkamers (Kamerstuk 35 065). Tot slot informeren wij uw Kamer over de voortgang die wordt geboekt inzake het organiseren van passend vervoer voor personen met verward gedrag.

In de eerste plaats merken wij graag op dat wij samen met politie, gemeenten en zorgpartners druk bezig zijn om verdere stappen te zetten om ervoor te zorgen dat bij meldingen van verward gedrag snelle en adequate triage plaatsvindt, de juiste hulp wordt georganiseerd en waar nodig passend vervoer. Dit doen we in het bredere kader van de aanpak gericht op personen met verward gedrag. Het uitgangspunt hierbij is wat ons betreft om werk te maken van vroegtijdige signalering van problemen en het versterken van de samenwerking tussen politie en de zorg om verdere escalatie te voorkomen.

Wat betreft het vervoer van personen met verward gedrag zijn we het er allemaal over eens dat personen met verward gedrag in principe niet in een politieauto vervoerd horen te worden. Dit omdat dit traumatiserend en stigmatiserend kan zijn voor de persoon in kwestie. We zetten daarom

in op het realiseren van passend vervoer voor personen met verward gedrag.

Pilots street-triage

Wij hebben via pilotsubsidies binnen het actieprogramma lokale initiatieven voor mensen met verward gedrag de ontwikkeling van innovatieve concepten bevorderd. Op lokaal niveau is geëxperimenteerd met diverse pilots voor een gecombineerde inzet van zorg en veiligheid zoals de wijk GGD'ers, waarbij de nadruk ligt op preventie en het voorkomen van escalatie, en met street-triage waarbij de inzet gericht is op acute situaties.

Het idee achter street-triage is simpel en doeltreffend: een team van een sociaalpsychiatrisch verpleegkundige en een politieagent reageert als eerste op meldingen van overlast door «mensen met verward gedrag» die bij de meldkamer binnenkomen.

In Twente wordt al enkele jaren geëxperimenteerd met deze manier van werken en is ook een maatschappelijke kosten-baten analyse gemaakt door onderzoeksbureau Andersson Elffers Felix (AEF). Daaruit blijkt dat in het eerste jaar van de pilot (2019) positieve maatschappelijke effecten zijn gerealiseerd, en er per saldo financiële baten zijn. Als maatschappelijke effecten worden onder meer genoemd: een meer passende bejegening van verwarde personen, effectievere doorgeleiding naar juiste zorg, snellere afhandelingstijd door de politie en minder inzet van ambulancevervoer. Binnen de pilot zijn de street-triage teams dagelijks van 15:00 tot 23:00 uur beschikbaar. AEF heeft de ketenpartners in Twente geadviseerd om de mogelijkheden van 24/7 beschikbaarheid te verkennen. De kosten en baten binnen de pilot slaan op verschillende plekken neer. Het opschalen en structureel inbedden van street-triage vraagt, mede daarom, om overleg tussen de ketenpartners.

Goede triage op de meldkamer blijft essentieel om in acute situaties de afweging te maken wanneer de politie beschikbaar moet zijn en wanneer niet.

Inzet van de ggz-triagist bij meldingen

Binnen de Generieke Module Acute Psychiatrie (GMAP) – een door ketenpartners (inclusief de nationale politie) geautoriseerde kwaliteitsstandaard op het gebied van acute psychiatrie, die momenteel wordt geïmplementeerd – zijn afspraken opgenomen over het inschakelen van de ggz-triagist bij meldingen op de meldkamer. In het wetgevingsoverleg van 27 januari 2020 over de Wijzigingswet meldkamers¹ is aan het lid Van den Berge (GroenLinks) toegezegd dat hierop richting uw Kamer zou worden teruggekomen. Een manier om invulling te geven aan de GMAP is het maken van afspraken over het (op afstand) snel schakelen tussen meldkamer en acute ggz bij een melding over een persoon met verward gedrag. Een andere manier om de GMAP te implementeren is het fysiek werkzaam zijn van ggz-triagisten op de meldkamer. In de regio Midden-Nederland bijvoorbeeld is hier afgelopen jaar goede ervaring mee opgedaan: ggz-triagisten van ggz-instelling GGz Centraal namen plaats in de meldkamer Lelystad. In de ene regio werkt dit beter dan in de andere, zo is uit pilots gebleken.

¹ Kamerstuk 35 065, nr. 15

Ontwikkelingen passend vervoer

Als een persoon met verward gedrag vervoerd moet worden in verband met het vermoeden van psychiatrische problematiek is het, zoals gezegd, belangrijk dat dit op een passende manier gebeurt. Dit houdt in dat de politie niet zelf hoeft te rijden, maar dat hiervoor ander vervoer geregeld wordt. Om dit te realiseren is in het afgelopen jaar een aantal belangrijke stappen gezet. Net als in eerdere jaren, zijn in pilotverband in diverse regio's verdere ervaringen opgedaan met vernieuwende vormen van vervoer. Dat heeft op meerdere plekken geleid tot aansprekende resultaten waar men in de regio enthousiast over is.

Daarnaast is op landelijk niveau inmiddels een duidelijke en structurele verantwoordelijkheidsverdeling afgesproken. In overleg met alle ketenpartners is besloten dat de verantwoordelijkheid voor het vervoer met psychiatrische hulpverlening ook in de toekomst bij de Regionale Ambulancevoorzieningen (RAV's) wordt belegd. Dit is verankerd in de Wet ambulancezorgvoorzieningen die per 1 januari 2021 in werking treedt. Ook is deze zomer het kwaliteitskader «Mobiele zorg vóór psychiatrische beoordeling» vastgesteld door Ambulancezorg Nederland (AZN). De inzet is dat nog dit jaar door te ontwikkelen tot een kwaliteitskader «Mobiele zorg vóór en ná psychiatrische beoordeling». Hiermee wordt ook de kwaliteit van het vervoer geborgd en versterkt.

De hiervoor genoemde acties werpen al vruchten af. De politie meldt dat in de praktijk de politie steeds minder vaak zelf personen met verward gedrag naar de beoordelingslocaties hoeft te rijden. Toch betekent dat niet dat we er al zijn. In de ene regio is men verder dan in de andere en het komt nog steeds voor dat de politie zelf met een persoon met verward gedrag rijdt.

Eind 2020 lopen de huidige vervoerspilots af. De financiële middelen – die eerder voor RAV's beschikbaar zijn gesteld voor het vervoer voor personen met verward gedrag, zowel binnen pilots als daarbuiten – (jaarlijks 6 miljoen euro) blijven in 2021 en de jaren daarna geheel binnen het kader ambulancezorg beschikbaar. Hiermee komt goed en passend vervoer voor de doelgroep steeds meer binnen handbereik. Wij zullen de ontwikkelingen nauwlettend blijven volgen.

Hoe gaan we verder?

Naast street-triage en de pilots rondom passend vervoer zijn de afgelopen jaren meerdere initiatieven ontwikkeld om zorg en veiligheid in de wijk beter te organiseren. Hiermee kan echt het verschil worden gemaakt voor de betrokken persoon maar ook voor de directe omgeving en betrokken professionals. Wij vinden het belangrijk dat goede voorbeelden en lessen gedeeld worden en dat ketenpartners in de regio de werkwijze kunnen toepassen die in hun regio het beste werkt. Wij zien daarom mogelijkheden om met de betreffende ketenpartners, zoals GGZ, GGD, gemeenten, RAV's en politie te verkennen hoe we deze best practices verder onder de aandacht kunnen brengen en betrokkenen kunnen stimuleren hier mee aan de slag te gaan.

Hierbij is het streven om de werkzame bestanddelen en ervaringen zoveel mogelijk te bundelen en actief onder de aandacht brengen van regio's om zo een grote stap te zetten om zorg en veiligheid in de wijk te versterken. Eerder is aangegeven dat uw Kamer in het voorjaar van 2021 weer zal

worden geïnformeerd over de aanpak voor personen met verward gedrag en de experimenten die in dat kader lopen. Dan zullen wij onder andere ook weer ingaan op het onderwerp passend vervoer voor deze doelgroep.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
P. Blokhuis